

Jämställdhet i parker

En undersökning av hur parker kan gestaltas
jämställt

Susanne Hasselberg och Sara Thor

Titel: Jämställdhet i parker: En undersökning av hur parker kan gestaltas jämställt
Engelsk titel: Equality in parks: A study of how parks can be designed with a motif of equality
© Susanne Hasselberg och Sara Thor
Handledare: Zeinab Tag-Eldeen, SLU, institutionen för stad och land
Examinator: Ylva Dahlman, SLU, institutionen för stad och land
SLU, Sveriges lantbruksuniversitet, fakulteten för naturresurser och jordbruksvetenskap
Institutionen för stad och land, avdelningen för landskapsarkitektur
Omfattning: 15 hp
Nivå: Grundnivå G2E
Kurs: EX0725, Projekt i landskapsarkitektur
Landskapsarkitektprogrammet, Ultuna
Nyckelord: Aktivitetsyta, idrott, jämställdhet, park, trygghet
Omslagsbild: Susanne Hasselberg & Sara Thor, 2018-15-29
Alla bilder tillhör Susanne Hasselberg & Sara Thor
Publiceringsår: 2018
Publiceringsort: Uppsala
Elektronisk publicering: <https://stud.epsilon.slu.se/>

Sammandrag

Landskapsarkitektur kan användas som ett sätt att öka jämställdheten i det offentliga rummet. Kvinnor har historiskt sett tagit mindre plats i städer än män, vilket lever kvar i dagens samhälle. Vad som bidrar till dessa samhällsstrukturer redogörs tidigt i arbetet följt av hur användandet av aktivitetsytor skiljer sig mellan unga män och kvinnor. Litteraturstudien visar även upp statistik på hur könsfördelningen ser ut mellan olika aktiviteter. I detta avsnitt redogörs vilka faktorer som bidrar till trygga miljöer, samt statistik på att kvinnor i högre mån känner sig otrygga i offentliga miljöer än män. I nästa avsnitt redovisas två intervjuer som utförts med landskapsarkitekter vilka varit med vid gestaltningen av Alby folkhälsopark respektive Solvallsparken. Slutligen så utfördes en analys av respektive park för att avgöra vilka fysiska principer som finns på platserna som kan bidra till att fler kvinnor vill använda parkerna. Resultatet i uppsatsen visar att varierande aktiviteter och mångfunktionella ytor minskar konkurrensen mellan unga män och kvinnor vilket har positiva effekter på jämställdheten. Olika typer av rumsligheter är även ett viktigt inslag, detta kan få fler att känna sig bekvämare i offentliga miljöer. Att blanda organiserade idrotter med spontanidrotter har också positiv inverkan. När det kommer till trygghetsaspekten är de tre viktigaste aspekterna välskötta ytor, bra uppsikt samt belysning för att öka tryggheten i en park.

Abstract

Landscape architecture can be used as a way to increase the gender equality in public spaces. Women have historically taken less space in cities than men, which in some ways still can be shown in today's society. What contributes to these social structures is described early in the work followed by how the use of activity areas differs between young men and women. The literature study also shows statistics on the gender distribution between different activities. The next section presents two interviews conducted with landscape architects who participated in the design of Alby Folkhälsopark and Solvallsparken. The purpose was to investigate the principles used in the formulation that can contribute to gender equality. Finally, an analysis of each park was conducted to determine which physical principles can be used to attract more women to parks. The result shows that varied activities and multifunctional areas reduce competition between young men and women, which has a positive effect on the gender equality. Different types of spatiality are also an important element, this can make people more comfortable in public environments. Mixing organized sports with spontaneous sports also has positive effects. When it comes to the safety aspect, the three most important aspects are well-maintained surfaces, good visibility and lighting to enhance the safety of a park.

Innehåll

1. Introduktion	5
1.1 Bakgrund.....	5
Ojämsliddhet	5
Varför är detta en viktig fråga?.....	5
Solvallsparken och Alby Folkhälsopark	6
.....	6
.....	6
Viktiga begrepp	6
1.2 Syfte	7
1.3 Frågeställningar	7
1.4 Avgränsningar	7
2. Metod	7
2.1 Litteraturstudie	8
2.2 Intervju	8
2.3 Analysstudie.....	8
2.4 Metodval.....	9
3. Resultat	9
3.1 Aktivitetsytor	10
Olika platser i det offentliga rummet.....	10
Skillnader i användandet av aktivitetsytor.....	10
Mångfunktionalitet	11
Färgval i parker	11
Statistik på användandet av aktivitetsytor.....	11
Sammanfattning av teori om aktivitetsytor.....	13
Sammanfattning av de principer som identifieras i avsnittet om aktivitetsytor	14
3.2 Trygghet	14
Den upplevda tryggheten	14
Tillgång till parker	14
Rädsla	14
Sexuella övergrepp	15
Positiva fysiska attribut	15
Negativa fysiska attribut	16
Reflektion kring teori om trygghet	16
Sammanfattning av de principer som identifieras i trygghetsavsnittet	17
3.3 Konkreta exempel	18
Solvallsparken.....	18
Alby folkhälsopark	18
3.4 Analys	19
Formulär kring parkernas egenskaper.....	19
Faktorer som påverkar tryggheten i parkerna.....	20
Aktivitetsytorna i parkerna	21
3.5 Egna reflektioner kring intervjuerna	22
3.6 Slutsats och sammanfattning av resultat	23
Mångfunktionella ytor	23
Olika typer av rumsligheter	23
.....	24
Organiserad idrott.....	24

Dialog.....	24
Bra uppsikt	25
Belysning.....	25
God skötsel	25
Metoddiskussion.....	26
Litteraturstudie.....	26
Intervju som metod	26
Analys som metod	27
4.1 Jämförelse av Solvallsparken och Alby folkhälsopark	27
4.2 Analysmetod	28
4.3 Vad är en jämställd park?	28
4.4 Avslutande reflektion.....	29
Referenser	30

1. Introduktion

Den fysiska planeringen i städer där landskapsarkitekturen ingår har stor betydelse för hur människor upplever stadsrummet. Det finns studier som visar tydliga skillnader på hur stor plats män och kvinnor tar samt att kvinnor oftare känner sig otrygga i stadsmiljöer. Uppsatsen tar upp de bakomliggande faktorer till denna ojämställdhet samt hur gestaltare genom landskapsarkitektur kan gå tillväga för att skapa jämställda parker där både män och kvinnor känner sig trygga samt tar lika mycket plats i offentliga miljöer.

Arbetet reder ut begreppen genus och jämställdhet för att sedan kunna ge en inblick i hur de kan implementeras i planeringen. Genom att reda ut vilka aktiviteter som män respektive kvinnor använder generellt samt hur tryggheten kan ökas på en plats visar vi genom teori och konkreta exempel hur olika principer kan användas för att göra en park mer jämställd.

1.1 Bakgrund

Sverige har länge präglats av att männen har haft mer makt och kontroll än kvinnorna i samhället. Hemmet har ansetts vara kvinnans plats medan männen har kunnat uppehålla sig i städerna. Under 1800-talet förknippades ofta kvinnor som vistades i städer med prostitution, även om så inte var fallet (Jalakas & Larsson 2014).

Först år 1921 fick kvinnor allmän rösträtt och blev valbara till riksdagen. Detta år fastställdes även flickors rätt att utbilda sig genom att gå på statligt gymnasium. År 2006 fastställdes i det nationella målet för jämställdhet att kvinnor och män ska ha samma förutsättningar att ha kontroll över sina liv och att forma samhället (Länsstyrelsen 2011).

I Sverige sker dagligen ett aktivt jämställdhetsarbete, men hur väl implementeras genusfrågan i gestaltningen av parker? Idag finns det fortfarande en tydlig könsuppdelning gällande vissa strukturer. Detta visar på en tydlig brist på medvetenhet samt kring kunskapen gällande ämnet (Länsstyrelsen 2011).

Ojämställdhet

Idag är majoriteten av aktiviteter i parker riktade till unga män. Omkring 20 procent av unga kvinnor använder olika aktivitetsytor (Blomdahl, Elofsson & Åkesson 2012). Enligt M Jansson (2013) upplever framförallt kvinnor dålig belysning och tät vegetation som otrygga element. Faktorer som dessa kan leda till att grupper som uppfattar miljön som otrygg, undviker att använda den.

Varför är detta en viktig fråga?

Genom att anlägga fler jämställda ytor som lockar fler till aktivitet kan den allmänna folkhälsan i Sverige förbättras. Enligt Boverket (2017) rör sig människor i Sverige allt mindre. Detta beror delvis på hur bebyggelsen är utformad, men även på hur stor tillgång det finns till parker och utemiljöer.

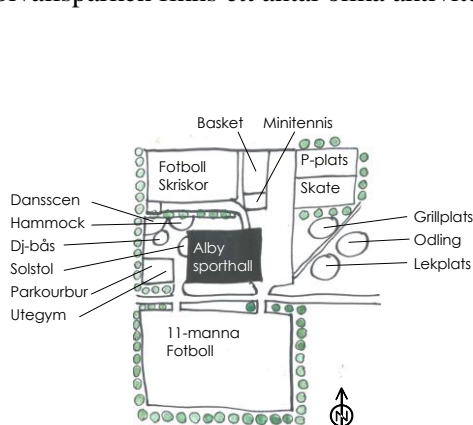
Genom att öka kunskapen kring jämställdhet i stadsplanering samt genom att olika aktörer samverkar kan fler människor stimuleras till att röra på sig. Det finns studier som visar att fysisk aktivitet motverkar de vanliga folksjukdomarna i Sverige, där bland annat depression, cancer samt övervikt ingår (Boverket 2017). Stort fokus har lagts på att bevisa att gröna miljöer behövs i stadsklimat. Men desto mindre studier har utförts på hur kvinnor kan lockas att använda parkrummen (Jalakas & Larsson 2014). Trots att det finns statistik på att det råder en ojämställdhet i de offentliga rummen.

Enligt Blomdahl (2012) är könsfördelningen ojämn bland användare av idrottsplatser samt aktivitetsytor. Barn rör sig allt mindre och folkhälsan i Sverige skiljer sig mellan män och kvinnor (Engquist, Larsson & Pelin 2012). Att utforma aktivitetsytor mer genomtänkt kan bidra till att jämställdheten ökar (Book 2007).

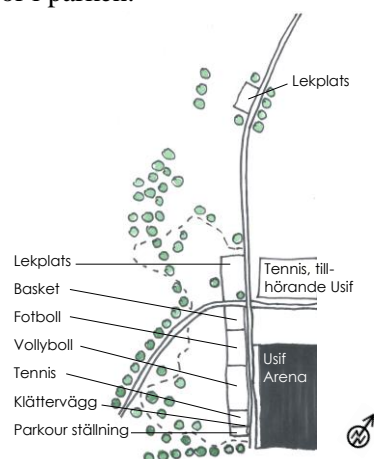
Solvallsparken och Alby Folkhälsopark

För att få en aktuell syn på vilka principer som kan användas för att nå jämställdhet i parker valde vi att analysera två olika parker, Solvallsparken och Alby folkhälsopark. Alby folkhälsopark genomgick en upprustning år 2014 som ett resultat på att folkhälsan samt att idrottsverksamheten i Alby var ojämnt fördelad. Fokuset i gestaltningen av parken var att fler unga kvinnor skulle vilja besöka parken, utan att känna sig ovälkomna och otrygga (Boverket 2017). Gestaltningen av Solvallsparken i Uppsala var däremot inte uttalat inriktad på jämställdhet. Dock har vi upplevt att parken dagligen har många användare under vår- och sommartid vilket har gjort att vi blivit nyfikna på att studera vilka faktorer som bidrar till detta.

Solvallsparken ligger i Södra Rosendal i Uppsala. I parken finns ett antal olika aktivitetsytor. I Stockholmsförorten Alby ligger Alby folkhälsopark, precis som i Solvallsparken finns ett antal olika aktivitetsytor i parken.

Figur 1 Plan över Alby folkhälsopark.
Skala: 1:5000/A4

Figur 2 Plan över Solvallsparken.
Skala 1:5000/A4

Viktiga begrepp

I uppsatsen ligger stort fokus på jämställdhet. Begreppet utgår från de juridiska könen man och kvinna. Jämställdhet understryker att män och kvinnor ska ha samma rättigheter och förutsättningar i samhället.

Begreppet genus kan beskrivas som det socialt konstruerade könet, baserat på samhällets uppfattningar. Begreppet kön grundar sig istället på människans biologiska förutsättningar (Jalakas & Larsson 2014). Enligt nationalencyklopedin

är betydelsen av genus socialt kön. Vilket innebär de normer samt förväntningar som samhället anser att ett kön ska ha. Dessa normer skiljer sig åt mellan olika länder och förändras över olika tidsspektra.

1.2 Syfte

Syftet är att undersöka vilka principer som används för att gestalta parker som upplevs som trygga samt aktivitetsytor som har en jämnare könsfördelning.

1.3 Frågeställningar

- Vilka principer kan användas för att gestalta en park med inriktning på jämställd användning av aktivitetsytor?
- Vilka principer kan användas för att gestalta en jämställd park med inriktning på trygghetsaspekten?

1.4 Avgränsningar

Förutom att begränsa studien till trygghet och aktivitetsytor valde vi att begränsa oss inom den offentliga miljön till gestaltning av parker i stadsmiljöer och bostadsområden. Därmed uteslöts nationalparker, naturreservat. När ordet park används är det således parker i stadsmiljö och bostadsområden benämningen syftar på.

Det binära könssystemet används i denna uppsats, vilket innebär en begränsning till att endast prata om kvinnor och män trots att det finns andra kön. Detta eftersom den större delen av den forskning som finns kring området fokuserar på just kvinnor och män.

När det kommer till trygghet är uppsatsen inriktad på hur kvinnor och män upplever parker samt stadsrum. Användarna av aktivitetsytor är dock till majoriteten unga kvinnor och män därför valde vi att begränsa studien till unga kvinnor och män.

När ordet jämställdhet används i denna uppsats är ordets mening att män och kvinnor ska ha samma villkor. Jämlikhet är lika värde mellan alla människor och jämställdhet handlar om jämlikhet mellan könen (Jalakas och Larsson 2014). I uppsatsen tas inte jämlikhet mellan alla människor upp därmed inte skillnader mellan människor i olika ålder eller etnicitet.

2. Metod

I studien användes tre metoder, litteraturstudie, intervju och analys. För att kunna besvara de frågeställningar som arbetet kretsar kring utformades en följdfrågeställning. Denna frågeställning var, *Går det att se stor skillnad på Alby Folkhälsopark respektive Solvallsparken ur ett jämställdhetsperspektiv?*

Frågeställningen användes som ett sätt att kunna besvara de frågeställningar som arbetet utgår från.

2.1 Litteraturstudie

I litteraturstudien sökte vi information om genusperspektiv och jämställdhet i parkgestaltning och använde vi oss av web of science och SLU primo för att hitta texter som var peer reviewed. Där användes sökorden women or equality and park or greenspace and design or landscape architecture. De artiklar som var relevanta för uppsatsen användes för att söka mer information, det vill säga om de bestod av olika typer av källor.

En huvudkälla var Jämställdhet nästa – Samhällsplanering ur ett genusperspektiv, av Anita Larsson, en forskare och arkitekt som arbetar vid Göteborgs universitet och Anne Jalakas, som är journalist med fokus på just genusfrågor. Boken beskriver könsrollerna historiskt sett i Sverige samt hur det går att arbeta med jämställdhet under planeringsstadiet.

Sekundära källor förekom i mindre mån eftersom att de återberättar vad primärkällan redan angett. Primärkällan anses vara mer pålitlig än en källa som är sekundär. Sekundärkällor kan användas, men de bör jämföras med fler källor för att försäkra att informationen stämmer (Göteborgs universitetsbibliotek 2018).

2.2 Intervju

En intervju genomfördes med landskapsarkitekt Malin Croner som under sin praktik på Botkyrka kommun var med och planerade Alby folkhälsopark. I projektet byggde de om Alby IP, en plats som var sliten och välanvänd. Istället skapades Alby folkhälsopark där kultur och idrott kombinerades. Under projektet hade de ett mål att skapa en jämställd park som skulle öka unga kvinnors användande av platsen och deras fysiska aktivitet. Croner gjorde sedan ett examensarbete där hon undersökte hur platsen användes. Vilket resulterade i att Malin har god vetskap kring hur resultatet blev. Inför intervjun mailades frågorna till Croner så att hon hade chans att förbereda sig. Själva intervjun skedde via telefon. Malin godkände att samtalet spelades in så att transkriberingen kunde utföras efteråt för att få fokus på intervjun vid intervjutillfället.

Intervjun gav ett kvalitativt resultat då mer informativa svar gavs. Intervjun gav detaljer som hade kunnat gå förlorade med exempelvis en enkätstudie. Frågorna som ställdes var relativt öppna, intervjun var därmed semistrukturerad. (Madeleine Granvik, föreläsning 2018).

En intervju gjordes även med landskapsarkitektkontoret Karavan som gestaltade Solvallsparken i Uppsala. Intervjufrågorna skickades via mail till Kristina Ehrstedt som var med och gestaltade parken. Frågorna besvarades utförligt och gav en god inblick i gestaltningen av parken. Att intervjua via mail ansågs som ett bra alternativ då tiden var begränsade.

Intervjuerna utfördes för att få mer information kring hur gestaltare gått tillväga för att utforma jämställda miljöer, det ansågs som ett bra komplement till litteraturstudien samt analysen.

2.3 Analysstudie

En analysstudie av Alby Folkhälsopark samt Solvallsparken utfördes, båda parkerna besöktes vid två tillfällen. Solvallsparken besöktes av både Susanne och Sara medan besöken till Albyfolkhälsopark gjordes av Sara. Vid de första besöken undersöktes parkernas utseende och olika funktioner. Vid det andra besöket användes ett formulär för att kontrollera hur väl parkerna gestaltats ur ett jämställdhetsperspektiv.

Formuläret utformades för att bedöma om respektive park hade egenskaper som lockar både unga kvinnor och män. Formuläret utformades utifrån litteraturen som lästs kring jämställdhet samt utifrån den information som tillhandahållits genom intervjuerna. Parkernas olika egenskaper delade in formuläret i olika kategorier som gick att besvara med ja/nej, för att avgöra om de uppfylldes eller ej. De olika parkerna har som tidigare nämnt haft olika mål vid gestaltungsprocessen. Syftet med analysen var inte att avgöra vilken park som är mest jämställd, utan att ta del av olika principer som kan bidra till en jämställd park. Samt att undersöka om jämställdhet är rätt begrepp att utgå från vid gestaltningen eller om det går att uppnå jämställdhet genom något annat tillvägagångssätt.

2.4 Metodval

Arbetet består av en kvalitativ studie. Detta beror på att de till skillnad från kvantitativa studier ofta innefattar hur människor upplever och tolkar saker (Ahrne & Svensson 2011).

Eftersom forskningsmaterialet är begränsat i hur en jämställd park gestaltas, ansågs den kvalitativa metoden fungera bäst till studien. De kvalitativa studierna innefattar även ett mindre antal personer.

Exempel på alternativa metodval hade varit att intervjua fler stadsplanerare eller landskapsarkitekter för att ta reda på hur de arbetar utifrån ett jämställdhetsperspektiv.

Ytterligare ett sätt att gå tillväga hade varit genom att skicka ut enkätstudier till människor som använder det offentliga rummet. Det hade bidragit till en realistisk och aktuell syn på hur olika målgrupper uppfattar olika parkmiljöer.

Att undersöka hur könsfördelningen ser ut i parker genom observationsstudier, hade varit ännu ett sätt att undersöka jämställdhet i parker. På så sätt hade vi kunnat undersöka närmare vilka principer som fungerar bra för att uppnå jämställdhet.

Som ett verktyg i studierna användes skisser för att förtydliga olika redskap som kan användas för att gestalta en jämställd parkmiljö.

3. Resultat

Resultatet är baserat på forskning och studier som utgår från hur kvinnor och män generellt beter sig och upplever olika miljöer. Det är grundat på litteraturstudien, intervjuerna och analysstudien och beskriver aktivitetsytor, upplevd trygghet samt parkerna.

3.1 Aktivitetsytor

Litteraturstudien är ämnad att ge information kring aktivitetsytor. På så sätt kan frågeställningen kring aktivitetsytor lättare besvaras. Unga män och kvinnor till och med tonåren är de största användarna av aktivitetsytor vilket gör att studien kommer att vara kopplad till denna målgrupp.

Olika platser i det offentliga rummet

Enligt Mats Lieberg (1992) kan stadens rum delas in i reträttplats, interaktionsplats samt gränzsönsplatser. Denna uppdelning är baserad på hur ungdomar använder de olika platserna.

En reträttplats är ett ställe där ungdomar kan dra sig undan. En sådan plats kan vara extra viktig för personer som är stressade, oroliga eller frustrerade. De kan enligt Mats Lieberg (1992) delas upp i två olika kategorier, gömställen och tillhåll. I gömställena kan ungdomarna känna sig självständiga och okontrollerade. De upplever även att de slipper ta ansvar här samt är skyddade från omgivningen. Exempel på sådana platser kan vara naturområden eller andra avskilda platser.

Interaktionsplats delas in i stråk och öppna platser samt stamställen och favoritställen. Den första kategorin innefattar platser där olika målgrupper möts. Det kan vara torg eller gator, dessa platser används ofta för möten. Den senare kategorin innefattar platser där ungdomar träffar andra i samma ålder. Det kan omfatta platser som centrum, bostadsgårdar, fritidsgårdar och caféer. I interaktionsplatsen "händer det" ofta något och ungdomarna som vistas här vill bli sedda och interagera (Mats Lieberg 1992).

Gränzsönsplatsen ligger vanligtvis mellan två olika områden eller i periferin av ett bostadsområde. Dessa platser kan antingen utgöra förbindelselänkar, barriärer eller mellanrum. Förslagsvis kan de utgöras av gatuhörn, vägkorsningar och torg som ungdomar använder som knutpunkter (Lieberg 1992).

Skillnader i användandet av aktivitetsytor

Det finns även aktivitetsbaserade och organiserade rum. Dessa ytor är ofta styrda av föreningslivet, samt av vuxna. Idrottsaktiviteter ingår i denna kategori och kan bland annat innefatta aktiviteter som tennis och fotboll. Aktiviteterna gör att många ofta uppehåller sig på platsen, speciellt vid träningar samt vid tävlingsmoment (Andersson 2002).

Andersson (2002) har studerat hur ungdomar i Göteborg rör sig i det offentliga rummet. Användningen mellan könen skiljer sig och det finns flera faktorer som orsakat denna fördelning. Fler unga män än unga kvinnor vistas utomhus på allmänna platser, vilket enligt Andersson (2002) till stor del beror på att unga kvinnor upplever att det inte finns lika mycket aktiviteter utomhus. Istället föredrar fler unga kvinnor att besöka caféer och att uppehålla sig hos vänner eller i hemmet (Andersson 2002).

Andersson (2002) beskriver också att unga män ofta tar mer plats i de offentliga miljöerna, använder sig mer av idrottsaktiviteter och att detta resulterar i att de unga kvinnorna inte blir lika uppmärksammade.

Enligt Larsson (2009) finns det skillnader i hur unga män och unga kvinnor rör på sig. Unga kvinnor väljer i högre mån att röra på sig i hälsobefrämjande syfte och föredrar generellt motionsidrott medan unga män generellt tycker mer om tävlingsinriktade sporter. Enligt Engström (2003) skiljer sig även inställningen till

aktivitet och han menar att unga män ofta vill ge ”allt eller inget” medan unga kvinnor lättare nöjer sig med någon typ av aktivitet.

Enligt Karsten (2003) använder unga kvinnor en mindre yta utomhus än vad unga män tenderar att göra. Unga kvinnor ägnar sig även åt sociala aktiviteter i högre mån än unga män som hellre vill utöva sportsliga aktiviteter (Matthews et al, 2000). Unga kvinnor i tonåren har även en annan medvetenhet kring kroppen jämfört med vad unga män har, detta kan enligt Cele (2009) utgöra hinder för användandet av offentliga miljöer. Att unga kvinnor är extra medvetna om sina kroppar kan vara kopplat till att kroppen genomgår en förändring vid tonåren. Att vistas i interaktionsplatserna i det offentliga rummet, medför uppmärksamhet och att uppmärksamma andra. Detta kan medföra att alla inte känner sig bekväma att befinna sig här, speciellt när kroppen kan spela en betydande roll. Det är därför viktigt att kunna erbjuda olika rum i parker där människor även kan välja att befinna sig lite avsides, en sådan kan yta kan benämnas som backstage eller off-stage.

Genom att göra skillnad på hur kvinnor och män använder det offentliga rummet samt aktivitetsytor kan könsrollerna i samhället lättare förstärkas istället för att förändras. För att bryta dagens könsmonster är målet att utgå från olika erfarenheter istället för olika behov, på så sätt slipper de befintliga könsrollerna att förstärkas (Jalakas, A. & Larsson, A 2014).

Mångfunktionalitet

I en parkmiljö är det enligt Göteborgs stad (2014) viktigt att det finns ytor som är multifunktionella och har ett varierat innehåll. Det ska vara lätt att orientera sig både i parken samt utanför. Stereotypa normer ska undvikas. Det ska även finnas ytor som gör det möjligt för de besökande att vara off stage, on stage eller back stage. En off stage yta innebär att besökaren inte befinner sig i fokuspunkten, utan bredvid on stage ytan. On stage ytan är däremot en fokuspunkt där besökaren är mer utsatt när det kommer till uppmärksamhet. En back stage yta är en plats där besökaren befinner sig bakom/i fred, vilket innebär att hen inte behöver utsättas för andras uppmärksamhet. Alla dessa ytor interagerar med varandra vilket ger besökarna valmöjligheter (Göteborgs stad 2014).

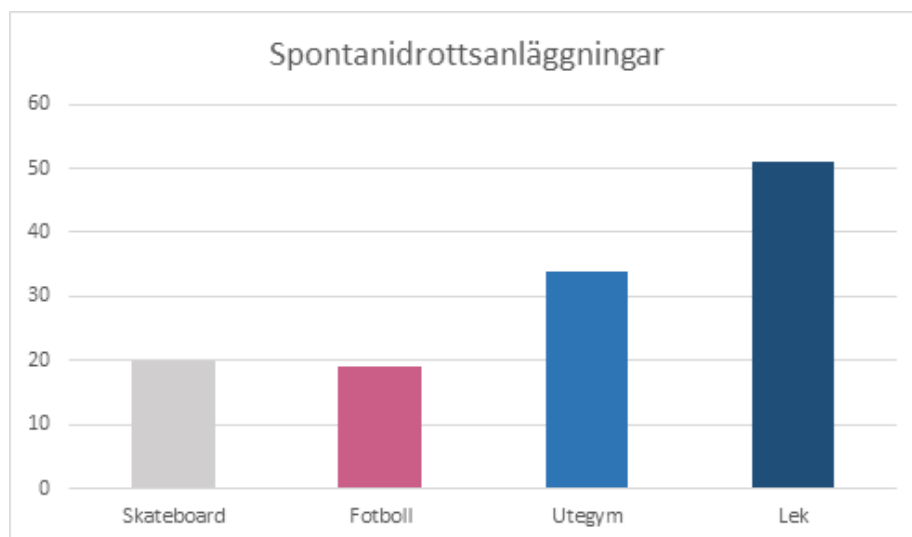
Färgval i parker

Det finns exempel på parker som fokuserat på att använda sig av olika färger för att locka unga kvinnor respektive män. Rosens röda matta i Malmö är ett sådant exempel. Målet med parken var främst att skapa en mer jämställd plan och de fick delta i processen av parkens färgval och utformning. Rosa blev ett genomgående tema i parken. Som ett resultat av detta har parken både fått ris och ros för gestaltningen, men ett faktum är att fler unga kvinnor använder parken idag än innan upprustningen (Malmö stad 2017).

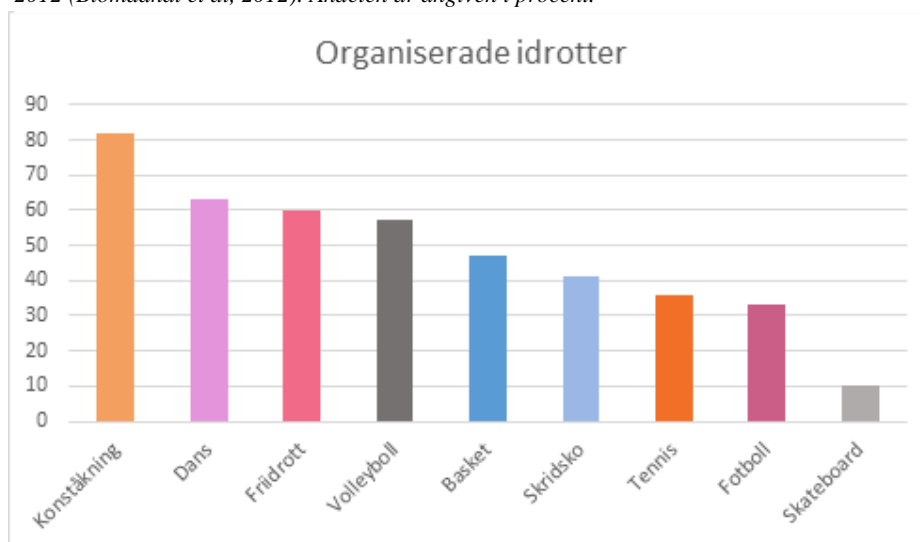
I Rissne utanför Stockholm finns basketplanen Rosa pantern, den är ett ytterligare exempel där rosa används. Precis som i Rosens röda matta är även det en plats där de arbetat för jämställdhet och låtit unga kvinnor vara med och bestämma i gestaltningsprocessen. Det resulterade i en streetbasketplan med rosa linjer (SVT nyheter/ Stockholm 2014).

Statistik på användandet av aktivitetsytor

En forskningsstudie som genomfördes år 2017 visade på hur den binära könsfördelningen ser ut när det kom till användning av spontanidrottsanläggningar. Resultatet visar att en tydlig majoritet av unga män använder anläggningarna (Blomdahl et al, 2012). 74 procent av användarna var unga män i åldrarna 7-19 år. I undersökningen granskades även könsuppdelningen vid de olika aktivitetsytorna. Aktiviteter som granskades var skateboard, fotboll, utegym samt lek. Resultatet visade följande:

Figur 3 Diagrammet visar hur stor andel kvinnor som använde spontanidrottsanläggningar år 2012 (Blomddhal et al, 2012). Andelen är angiven i procent.

Figur 4 Diagrammet visar hur stor andel kvinnor som använde organiserade idrottsytor år 2014. Andelen är angiven i procent.

Att inkludera denna typ av könsuppdelad statistik är väsentligt eftersom siffrorna visar vad som är aktuellt (Jalakas & Larsson 2014).

I föreläsningen Jämställdhet- En introduktion visade Emma Holmberg från ekologigruppen upp könsfördelad statistik. Där framgick det att basket hör till den mest jämställda sporten där antalet unga män och kvinnor är så gott som lika många. Holmberg beskriver även att skogslekar, cykling och klättring är jämställda aktiviteter (Holmberg 2018).

Sammanfattning av teori om aktivitetsytor

Genom att anlägga mångfunktionella ytor med olika aktiviteter minskar konkurrensen mellan unga män och kvinnor. Dessa ytor har också en tendens att locka en bredare målgrupp, eftersom de erbjuder en variation av aktiviteter (Karsten 2003).

Vi anser att organiserad idrott bör blandas med spontanidrottsanläggningar i parker. På så sätt finns viss kontroll från vuxna som håller i den organiserade idrotten, samtidigt som ungdomarna som vill sköta sig själva kan vistas på de andra ytorna.

Genom att ge plats för sporter som är mer jämställda kan könsfördelningen på en plats bli mer jämn. Exempel på sådana sporter är basket, klättring och lek (Holmberg 2018). Vi anser dock även att det är viktigt att ha med andra sporter, trots att de är överrepresenterade av unga män. Risken med att anlägga ytor som främst är riktade till kvinnor är att vi bidrar till att förstärka könsrollerna istället för att förhindra dem. Vi anser att det är viktigt att ha en blandning av aktiviteter, men att det är viktigt att utforma ytorna på rätt sätt för att få fler att vilja använda dem. Genom att anlägga mindre övningsytor bredvid de större, tror vi att fler vågar utöva sporterna utan att känna sig för uttittade. Det är viktigt att kunna stå på sidan och träna utan att känna sig tvingad att delta i matchen. Dessa mindre ytor kan även minska tävlingsmomentet i aktivitetsytorna.

Ytterligare en faktor som är viktig i en park är hängytorna, som har en lika viktig funktion som själva aktivitetsytorna. Med hängytor avses en yta med sittplatser som kan användas för socialt umgänge. Unga kvinnor uppskattar den sociala samvaron i högre utsträckning än män (Matthews et al 2000) och dessa ytor kan fungera som en offstage yta som används för umgänge. Det är viktigt att anlägga mycket sittplatser, både i anslutning till aktivitetsytorna och en bit ifrån. På så sätt kan ungdomarna välja om de vill befinna sig nära centrum i interaktionsrummet eller i reträttzonen där de får möjlighet att vistas i en mer avskild miljö. Reträttzonen kan jämföras med en backstage yta i en park.

När det kommer till färgval i en park så finns det vad vi kan finna inte mycket tidigare forskning kring detta. Att använda en färg som rosa verkar ha fungerat i vissa projekt, det har dock även fått kritik. Det kan vara riskabelt att använda sig av färger för att locka olika kön. Att använda rosa för att locka unga kvinnor förstärker synen på att kvinnor föredrar denna färg även om detta inte alltid är fallet. Färger är även något som är föränderligt, vilket innebär att vad en färg förknippas med förändras över tiden. Rosens röda matta åstadkom dock ett gott resultat, där könsfördelningen blev jämnare. Ytterligare något som kan bidra till

Figur 5 Skissen visar ett exempel på hur en hängyta skulle kunna utformas.

detta är att unga kvinnor var med under gestaltningen av Rosens röda matta och Rosa pantern och att deras röster blev hörda under processen.

Sammanfattning av de principer som identifieras i avsnittet om aktivitetsytor

- Mångfunktionella ytor
- Plats för jämställda sportaktiviteter
- Hängytor
- Varierande rumsligheter där besökaren kan välja att befinna sig i centrum eller på sidan av.

3.2 Trygghet

Litteraturstudien kring trygghet svarar på frågeställningen, Vilka principer kan användas för att gestalta en jämställd park med inriktning på trygghetsaspekten?

Den upplevda tryggheten

Enligt journalisten Jane Jacobs ökar tryggheten i ett område när fler människor använder sig av det. Detta bidrar i sin tur att fler målgrupper lockas till platsen. Hon namnger konceptet "Eyes on the street", vilket innebär att när många människor vistas på en plats upplevs den som tryggare. En viktig faktor som skapar mångfald på en plats är mångfunktionella ytor samt en stor variationsrikedom av exempelvis aktiviteter (Jacobs 1993).

Tillgång till parker

I en svensk studie beskrivs att upplevelsen av en grön plats beror på två aspekter. Dels fysiskt mätbara aspekter och dels den personliga uppfattningen som påverkas av kön, ålder och hälsa (Åsa Ode Sang 2016). Att ha tillgång till parker eller andra grönområden är viktigt för att kunna tillgodogöra sig dess fysiologiska och psykologiska fördelar. Det visade sig även att detta till större del beror på möjlighet, motivation och användarvänlighet. Vilket varierar mellan olika användargrupper (Wang et al., 2015, Lachowycz and Jones 2013).

Rädsla

Rädslan som upplevs utomhus är kopplad till rädslan för att utsättas för brott, det är skillnad på den upplevda säkerheten och den faktiska säkerheten. Kvinnors rädsla utomhus anses vara ett resultat av könsroller som begränsar kvinnors tillgång till det offentliga rummet. Kvinnor känner sig som de potentiella offren och är ofta rädda att gå ensamma i mörker (Farrall et al., 2000).

Kvinnor och mäns rädsla skiljer sig åt genom att kvinnors rädsla är mer miljörelaterad än männens (Bronlow 2005). Kvinnor är mer rädda för tomma platser medan män tenderar att vara mer rädda för platser med folk (Koskela 1999).

Rädslan för att utsättas för brott är ett större problem än risken för att utsättas för brott (Bannister and Fyfe 2001). Det gör att människor begränsas i sin vardag, genom att undvika vissa offentliga platser (Miethe 1995). Brott som resulterar i ångest antas leda till minskad livskvalitet och välbefinnande (Hale 1996). Rädslan för brott har negativa konsekvenser för den mentala hälsan (Lorenc et al., 2012; Foster et al 2013). Rädsla för brott orsakas inte av enstaka attribut utan beror på interaktioner av ett flertal attribut menar en studie (Maruthaveeran 2014). Därför

att det då är viktigt att titta på hur dessa attribut interagerar när trygghetsaspekten studeras i parker.

Kvinnor har betydligt högre rädslenivåer än män visar en studie. De fann också att allt för många män i en park ökade osäkerheten hos kvinnor (Maruthaveeran & Konijnendijk 2014). Även Madriz (1997) och Doran och Burgess (2012) beskriver att kvinnor är mer rädda än män trots att de inte har hög risk att utsättas för något.

Kvinnor är precis som etniska minoriteter och äldre människor mer rädda på grund av sina erfarenheter av brott eller svaghet (Doran & Burgess 2012). Människor som är rädda för att utsättas för brott begränsas i sitt vardagsliv, de undviker vissa offentliga platser och kan istället välja att stanna hemma (Miethé 1995).

Enligt folkhälsomyndigheten är 41 % av alla kvinnor i Sverige tveksamma på att gå ut ensamma på grund av rädslan att utsättas för någon typ av brott. För män ligger siffran på 9 % (Folkhälsomyndigheten 2016). Medier visade sig även ha en betydelse för rädslan. Om det rapporteras att ett område är osäkert i media ökar rädslan för det området (Jorgensen, et al. 2007; Castonguay & Jutras 2009).

Sexuella övergrepp

I Sreetheran Maruthaveerans (2014) rapport visar sig att sociala attribut har betydelse, då vissa typer av människor ökar rädslan på en plats. Ungdomsgång, tiggare, hemlösa personer, alkoholister, narkomaner och sexualförbrytare i urbana grönområden är de personer som beskrivs som mest skrämmande. Studien visar även att rädslan minskar i sällskap med andra. Hotet av sexuellt våld spelar en stor roll för rädslan hos kvinnor och gör att vissa personer undviker att använda parker (Madge, 1997, Skår, 2010, Pain 1997).

Enligt Brottsförebyggande rådet utsattes år 2016 4,1 % av alla kvinnor i Sverige (16-79 år) för sexuella övergrepp. Bland män låg siffran på 0,6 %. I åldersgruppen som utsätts i störst grad (16-24 år) ligger siffran på 14 % för kvinnor och 1,2 % för män. Det går även att se att 51% av alla sexuella övergrepp sker på allmän plats och att förövaren till 65 % av fallen är en okänd person (Brottsförebyggande rådet 2018).

Ferraro (1996) menar att kvinnors rädsla för sexuella övergrepp ökar rädslan för alla brott. Unga kvinnor begränsar sin vistelse utomhus mer än äldre kvinnor på grund av sexuella övergrepp (Pain 1997).

Positiva fysiska attribut

Det finns fyra viktiga element för den upplevda säkerheten: landskapsdesign, möjligheter till överblick och kontroll, vegetationstäthet och karaktär och underhåll (Jansson 2013).

En studie från Hong Kong visar att den faktor som visat sig ha störst betydelse inom parkens design är hur många entréer som finns. Människor vill känna att det finns en flyktväg från parken. Studien visar även att raka vägar känns mer trygga än slingriga då det ger bättre uppsikt (Bonnie & C.Y 2017).

Samt att öppna gräsytor är det som gör att människor känner sig som mest trygga. Enligt en fransk studie (Caula et al., 2009) finns det skillnader i vilket typ av formspråk som uppskattas mellan könen. Kvinnor uppskattar det naturliga formspråket mer än män.

Enligt Maruthaveeran och Konijnendijk (2014) ökar välklippta gräsmattor tryggheten när det kommer till fysiska attribut. Belysning är även den viktig för

den upplevda säkerheten i grönområden. Mörka områden uppges öka den otrygga känslan speciellt för kvinnor. Vissa kvinnor upplever att det är obehagligt att gå där det är mörkt medan andra föredrar att det är mörkt eftersom de inte vill vara synliga för potentiella angripare.

En dålig landskapsdesign visade sig även ha en betydelse. Felaktigt artval och brist på rumsliga indelningar betraktas som dålig landskapsdesign. När det kommer till vegetation är tät och dåligt underhållen vegetation en viktig faktor för otrygghet. Buskar betraktas som potentiella gömställen för förövare.

Närvaron av träd i bostadsområden minskade rädslan för brott. En öppen vy och långa siktfält är också viktigt för den uppfattade säkerheten. Det gör att besökaren kan se vilka som rör sig i parken vilket ökar trygghetskänslan. Olika former av övervakning gör att de flesta kvinnorna känner sig mer säkra i en park (Maruthaveeran & Konijnendijk 2014).

Negativa fysiska attribut

Skogsvegetation upplevs ofta som otrygg och det påverkar framförallt kvinnor då de hindrar dem från att välja sin önskade livsstil (Keane 1998). Växtlighetens karaktär är viktig för tryggheten. För hög densitet, träd, dålig belysning och för tät undervegetation gör att människor undviker att vistas på platsen, i synnerhet kvinnor (Madge 1997).

Störande element i parker kan förstöra det övergripande utseendet på parken och visa tecken på försumlighet vilket i sin tur leder till rädsla för brott. Dessa störande element är övergivna byggnader, sopor, vegetation som inte underhållits, graffiti och skadad egendom (Skogan 1999).

Under föreläsningen Gestaltning ur ett förvaltningsperspektiv förklarade Lars Johansson att det är viktigt att tänka på förvaltningen vid gestaltning. Exempelvis om bänkar och lyktstolpar placeras i en gräsmatta och den som klipper gräsmattan ej går med trimmer efter klippningen kommer gräs och ogräs växa högt runt dessa föremål. Det leder till ett ovärdat intryck. Om bänken och lyktstolpen istället placeras på en hårdgjord yta är det enkelt att klippa gräset och det finns inget behov av ett till moment av att trimma runt objekten (Johansson 2018).

Gräsytor med träd upplevs säkra medan den mer vilda karaktären upplevs som mer skrämmande (Kuo 2003). Med vegetation i flera lager menar vi att det finns träd, buskar och marktäckande vegetation, vegetation har således olika höjder.

Skogsvegetation är det som upplevs som mest attraktivt samtidigt som det är det som upplevs som mest skrämmande. När skogsvegetation används i parker ska användandet av vegetation i ögonhöjd begränsas. En noggrann förvaltning av skogsvegetation är av vikt för att parken ska uppfattas som mer trygg och attraktiv (Jorgensen et al. 2007).

Tidpunkten då besökaren befinner sig i parken har också betydelse. När det är mörkt ute kvällstid, speciellt under vinterhalvåret i länder med mörka vintrar minskar trygghetskänslan. Det märks speciellt bland kvinnor (Maruthaveeran & Konijnendijk 2014).

Reflektion kring teori om trygghet

Fler människor på en plats ökar känslan av trygghet på platsen, vilket också är en viktig faktor för att öka jämställdheten. Att unga kvinnor känner sig otrygga på en plats kan leda till att de inte vill vistas där.

Både forskning och folkhälsomyndighetens nationella folkhälsoenkät visar att kvinnor är mer rädda än män i det offentliga rummet (Maruthaveeran & Konijnendijk 2014, Madriz 1997, Doran & Burgess 2012, Folkhälsomyndigheten 2016). Kvinnor utsätts i betydligt högre grad än män för sexuella övergrepp och det är rädslan för dessa som ökar rädslan för alla typer av brott (Brottsförebyggande rådet 2018 & Ferraro 1996). Vi menar därmed att det finns en anledning till varför kvinnor är rädda och att det framförallt är rädslan för sexuella övergrepp som bidrar till detta.

Skötsel av parker är viktig både när det gäller vegetationen samt att platsen är fri från skräp (Skogan 1999, Tulloch 2000, Kuo 2003, Maruthaveeran & Konijnendijk 2014 & Jorgensen et al. 2007). Belysning tas också upp som en aspekt att arbeta med, för att bli av med mörka områden som bidrar med rädsla (Maruthaveeran & Konijnendijk 2014).

Bra belysning är viktigt för att motverka att det finns mörka delar i parken, genom att lysa upp vegetation på platsen skulle en tryggare park lättare uppnås. Större buskage bör undvikas, om dessa ska användas bör de vara upplysta för att utesluta att de kan användas som gömställen.

Långa siktlinjer gör det lättare för besökaren att få en god överblick över platsen, detta kan åstadkommas genom stora öppna gräsytor med träd vars trädkronor ej skymmer sikten för besökaren. Om skogslik vegetation finns i området bör sly röjas bort, det är även viktigt att lysa upp dessa delar. Om mer slutna rum förekommer i parken bör det gå att se in och ut ur dessa.

Vi skulle applicera teorin kopplat till trygghet i parker genom att skapa parker där det finns stora öppna ytor. I dessa ytor skulle vi dock gestalta små rumsligheter, eftersom att unga kvinnor som tidigare nämnt i högre mån använder mindre ytor än män. De mindre rumsligheterna skulle gestaltas med god överblickbarhet, vilket innebär att det ska gå att se över rumsligheten när besökaren sitter ned. Rumsligheterna kan bestå av lägre buskage eller perenner.

Omkring rumsligheterna ska ytorna enligt oss vara öppna. Detta skulle medföra att det är svårare att gömma sig bakom buskagen utan att bli upptäckt. Vid de mindre rumsligheterna bör även belysning användas för att minska risken för att väcka rädsla hos besökaren för att någon gömmer sig där kvällstid. Vegetationen ska även vara lättskött och det bör finnas flera papperskorgar, dessa åtgärder kan minska behovet av skötsel och därmed förbättra chanserna att parken kommer se prydlig och välskött ut. Att skapa många entréer till parken är även viktigt, för att besökaren ej ska känna sig instängd.

Sammanfattning av de principer som identifieras i trygghetsavsnittet

- God sikt
- Entréer
- Raka vägar
- Klippta gräsmattor
- Belysning
- Gles och välskött vegetation
- Öppen vy
- Siktlinjer
- Övervakning
- Skötsel och förvaltning

3.3 Konkreta exempel

Under detta avsnitt presenteras två parker där jämställdhet funnits i åtanke vid utformningen. Parkerna är ungefär lika stora, baserat på uppskattningar från google maps.

Solvallsparken

Solvallsparken gestaltades av landskapsarkitektfirman Karavan.

Enligt Ehrstedt var Karavans målgrupp människor i alla åldrar, men framförallt barn, ungdomar och vuxna. Parken är öppen med god överblick. Det finns möjlighet att både vara på "scenen" och "dra sig undan" (on stage och of stage). Besökarna kan även utöva olika typer av aktiviteter som är kopplade till sociala funktioner och inte tävlingsmoment. Karavan har undvikit att använda könsstereotypiska namn och symboler på de olika platserna. Enligt Ehrstedt har även en multifunktionalitet eftersträvat, samt att fokus har funnits på att skapa en trygg plats som även kan användas under kvällstid. Materialen som valdes är ämnade att ge en robust känsla och för att tåla slitage.

Vegetationen består av en stomme av marktäckande buskar och högre solitärbuskar som följer hela stråket. Vegetationen ger ett stöd i ryggen för den möblerade zonen samtidigt som den skapar en distans till bostadshuset. Stora drag var karaktären som försökte uppnås med vegetationen för att matcha parken.

För att skapa en park med stark identitet valdes varma färger med gult på vissa specifika objekt. Formspråket i parken har anpassats till idrottsanläggningars strikta former, bortsett från ett fåtal planteringsytorna i parken som fått ett mjukare formspråk.

När parken planerades fanns ingen färdig bebyggelse runt omkring och därför var det omöjligt att utföra medborgardialoger. Personalen på Usif arena deltog istället för att ge sin syn på vad som kunde behövas i parken. Usif arena är ett gym som ligger precis i anslutning till Solvallsparken.

Alby folkhälsopark

Malin Croner var under sin praktik på landskapsarkitektprogrammet på Botkyrka kommun och arbetade tillsammans med en projektledare för att planera Alby folkhälsopark.

Croner beskriver att dialogerna som hölls var det viktigaste i projektet. Dialogerna var med fotbollsföreningen, kampsportsföreningen, Alby föräldraförening, föreningen för pensionärer samt tjejer i föreningen Systrar tillsammans. Croner beskriver att dialogerna med tjejerna var viktiga även om det inte var något som tog mycket tid i projektet. "...rent tidsåtgångsmässigt var det ett eller två möten egentligen men det de sa under de mötena satte ju hela agendan". Färgerna som valdes ut berodde enligt Croner på att de ville skapa en rolig plats. Dock tror Croner ej att de rosa papperskorgarna i parken gör att fler unga kvinnor vill vara där. Med hjälp av kommunen installerades belysningen på platsen, eftersom att den ansågs vara viktig för tryggheten användes mycket av resurserna till detta. I parken skedde en upprepning av sly och annan sliten vegetation som ersattes med lägre buskar. Utöver vegetationen och belysningen på platsen förklarar Croner att organiserad aktivitet är viktig för att skapa trygghet på platsen. Under Croners examensarbete iakttog hon att det vid fotbollsträningar befann sig

fler unga kvinnor där även fast de inte spelade fotboll själva. Croner menar att när det rör sig mer människor på platsen upplevs den som tryggare.

Croner beskriver att det skulle finnas en variation av rumsligheter i parken och att det skulle vara prydligare vid entren och mer lekfullt vid gymmet.

Enligt Croner valde de att ha en skateyta trots att det är en mansdominerad sport, eftersom att det fanns många andra aktivitetsytor som besökarna kunde välja mellan. Fler aktivitetsytor gör att konkurrensen på platsen minskar. *“Om det är ett gäng killar där just den kvällen kanske de hänger i gymmet och då kanske tjejerna spelar basket”*.

Croners svar på vad hon tycker om att cementera könsroller i parker är att i framtiden när alla är jämställda kommer olika typer av aktiviteter behövas ändå. Då kommer både fotbollsplaner, dansytor, hängytor och skateytor behövas men skillnaden är då att både unga kvinnor och män kommer använda dessa på lika villkor. Croner påpekar dock att det är viktigt att jobba med det sociala och att aktivera platsen.

3.4 Analys

Analysen svarar på följdfrågeställningen, *Går det att se stor skillnad på Alby Folkhälsopark respektive Solvallsparken ur ett jämställdhetsperspektiv?*

Frågeställningen användes som ett medel för att kunna besvara de två ursprungliga frågeställningarna som arbetat utgår från. Båda parkerna besöktes vid minst ett tillfälle. Utifrån formuläret gjordes en bedömning av vilka faktorer som bidrog till jämställdhet. Utifrån faktan kunde en reflektion ske kring vilka olika faktorer som bidrar till jämställdheten i en park.

Formulär kring parkernas egenskaper

Aspekter	Alby folkhälsopark	Solvallsparken
Vegetation		
Finns träd med låg kronhöjd? (under 1.5 m)	Ja, flerstammiga körsbär	Nej
Är vegetationen som finns välskött?	Ja	Ja
Finns ogräs?	Ja i liten mängd	Ja i liten mängd
Finns sly?	Nej	Nej
Finns större buskar? (över 1 m)	Nej	Ja
Belysning		
Är vägarna upplysta?	Ja	Ja
Är planteringar upplysta?	Nej	Nej
Finns det mörja delar?	Nej	Nej
Renlighet		
Finns skräp på marken?	Ja, men ytterst lite	Ja, men ytterst lite

Hur många Papperskorgar finns?	9, utan att inkludera de som är på 11 manna fotbollsplanen	2
Aktivitet		
Hur många olika aktivitetsytor finns? (fysisk aktivitet)	10, Två fotbollsplaner, en mini tennisplan, en basketplan, ett pingisbord, ett ute gym, en parkourbur, en skateyta, en skridsko yta, en längdhoppsgrop, löparbanor	8, Två lekplatser, en halv tennisplan mot vägg, en basketkorg, två pingisbord, en klättervägg, en volleybollplan, en fotbollsplan, en parkour klätterställning
Har man valt aktiviteter som enligt statistik har jämnare könsfördelning?	Ja, basket, friidrott	Ja, basket, klättring
Finns on och off stage?	Ja	Ja
Finns organiserade aktiviteter?	Ja, fotboll, gymnastik, löpträning, Konya Spor (fotbollsföreningen) arrangerar även läxläsning.	Ja, tennis.
Finns aktiviteter utan tävlingsmomentet?	Ja, utegym, skateytan, skridskoyta, dansscenen.	Ja, basketplanen har bara en korg.
Gestaltning		
Vilka material har används?	betong, konstgräs, asfalt, gummi-asfalt	Betong, grus, asfalt, gummi-asfalt
Hur ser formspråket ut?	Kantiga former, med undantag för den lekfulla delen av löparbanorna.	Kantiga former, med undantag för vissa mjukt formade planteringar.
Vilka färger har använts?	Rosa, gult och blått	Gult och orange

Faktorer som påverkar tryggheten i parkerna

Solvallsparken och Alby folkhälsopark har egenskaper som liknar varandra. Båda parkerna har välskötta planteringar, Solvallsparken har stora buskar och saknar lägre träd, medan Alby Folkhälsopark har träd där kronhöjden är så pass låg att den går att se under. Båda dessa aspekter är negativa ur ett trygghetsperspektiv eftersom sikten för besökarna försämras. Buskage kan uppfattas som negativt eftersom att det förstärker upplevelsen av att förövare använder det som gömställe (Sreetheran 2014).

Vissa buskar i Solvallsparken är solitära. I anslutning till de solitära buskarna fanns lägre marktäckare som inte bygger upp någon volym. Detta bidrar till en bättre överblick över parken.

Belysningen i parkerna är likvärdig. Båda har hög armatur med spotlights och även lägre lyktstolpar längs gångvägarna.

Renligheten är även den likvärdig i parkerna. Däremot vet vi att Solvallsparken fortfarande har garantiskötsel (Uppsala Kommun, mailkontakt 2018) och vi har inte fått svar av Botkyrka kommun kring skötseln av Alby Folkhälsopark.

Skillnaden mellan parkerna är att i Alby Folkhälsopark finns 9 papperskorgar och i Solvallsparken finns det två. Risken finns att Solvallsparken ej kommer att vara lika ren och välskött när garantiskötselperioden är slut.

Aktivitetsytorna i parkerna

Aktivitetsytorna i parkerna är likartade. Det finns 12 respektive 8 aktivitetsytor till antal. Solvallsparken har halva idrottsplaner vilket kan bidra med att minska tävlingsmomenten. Basketplanen har endast en korg och tennisytan består av en vägg som besökarna kan utnyttja för träning eller lek. I Alby finns en skateyta, en dansscen och ett utegym som inte heller bidrar till tävlingsmoment.

Parkerna har minskat tävlingsmomentet på olika sätt. I Solvallsparken finns det plats för sporter som generellt är mer tävlingsinriktade, men genom mindre planer minskas tävlingsmomentet. I Alby är aktiviteter nu inte lika associerade med tävling. Organiserade aktiviteter har utrymme i båda parkerna (Usif Arena 2018). Detta kan bidra till att tryggheten på platsen ökar eftersom fler människor befinner sig där.

Figur 6 visar grillplats och hängyta i Alby

Figur 2 visar dj- båset.

Figur 8 visar huvud entre

Figur 9 Visar basketplan i Alby

Figur 10 visar en del av huvudstråket.

Figur 11 visar klätterväggen i Solvallsparken.

Figur 12 visar fotbollsplanen samt en del av planteringarna.

Bland aktiviteterna som finns i de två parkerna är fler aktiviteter överrepresenterade av män än kvinnor. Det kan dock vara svårt att helt undvika idrotter där män är överrepresenterade då det är större andel män än kvinnor som utövar föreningsidrotter generellt. Inom föreningsidrotter visar statistik från Riksidrottsförbundet (2014) att utövarna är till 59 procent män och 41 procent kvinnor. Av de idrotter där kvinnor är överrepresenterade finns två ytor i Alby folkhälsopark och inga i Solvallsparken. Det finns däremot några idrotter med jämn könsfördelning till båda parkerna (inom intervallet 40-60% kvinnor).

När det kommer till sittplatser erbjuder båda parkerna flertalet hängtytor där besökarna kan välja att befinna sig off- eller backstage. Hängtyorna gör det möjligt för besökarna att titta på när andra utför aktiviteter samtidigt som de själva kan bestämma när de vill delta.

I Solvallsparken finns en stor träterass som rymmer mycket människor och en stor gräsplan precis bredvid aktivitetsytorna. I Alby folkhälsopark finns en lägre mur som fungerar som sekundära sittplatser, det finns även hammockar, grillplats och bänkar att umgås på. Båda parkerna innehåller mycket färger. Formspråket och materialvalen är relativt lika.

3.5 Egna reflektioner kring intervjuerna

En viktig aspekt som kan påverka trygghetsaspekten i parkerna är hur området runt parkerna ser ut. Alby är en stockholmsförort som var en del av miljonprogrammet under 60- och 70- talet (Botkyrka kommun 2017). Södra rosedal är ett nytt område i Uppsala och bebyggelsen är modern. Vår bild av områdena är att Alby generellt känns mindre tryggt kvällstid än vad södra rosedal gör. Därför valde vi att endast fokusera på de fysiska attribut som finns i parken och inte bedöma hur det känns att vara där, då det kan bli en orättvis bedömning.

Det går att se en del likheter i tankarna kring de två projekten. I båda projekten har gestaltarna tänkt på trygghetsaspekten genom att skapa en god belysning kvällstid och genom att använda låga buskar som inte skymmer sikten till stor del.

Croner påpekar att all organiserad aktivitet i Alby folkhälsopark är viktig för att öka mängden människor på platsen och på så sätt öka tryggheten. Detta är inget som Ehrstedt pratar om. En annan skillnad var att vid planeringen av

Solvallsparken kunde man inte genomföra några medborgardialoger som Croner beskrev som något väldigt viktigt under projektet med Alby Folkhälsopark.

3.6 Slutsats och sammanfattning av resultat

Under detta avsnitt följer en sammanfattning av vilka faktorer som spelar in vid gestaltningen av en jämställd park. Punkterna nedan tar upp vilka aspekter som bör finnas i åtanke vid gestaltningen för att uppnå trygghet och jämställda aktivitetsytor. Resultatet är baserat på litteraturstudien, analysmetoden samt intervjuerna.

Figur 13 skissen visar exempel på hur mångfunktionalitet skulle kunna se ut. Flera olika aktivitetsytor finns där det inte bara handlar om tävling. Hängytor är ett viktigt inslag för att kunna sitta på sidan av.

Mångfunktionella ytor

Genom att ha en stor variation av aktiviteter på en plats kan konkurrensen på en plats minska (Karsten 2003). Fler aktiviteter möjliggör att besökarna inte behöver tampas om samma ytor. Enligt Andersson (2002) tar unga män ofta större plats i offentliga miljöer vilket kan leda till att unga kvinnor inte vågar använda ytorna i lika stor mån om de redan är ockuperade av unga män.

Att anlägga aktiviteter med olika funktioner kan möjliggöra att det finns något för alla. Vi tror också att det är viktigt att blanda aktiviteter med jämnare könsfördelning med aktiviteter som är överrepresenterade av unga män respektive av unga kvinnor. Även detta kan göra att utbudet minskar konkurrensen på platsen.

Olika typer av rumsligheter

Ytterligare något som är betydelsefullt för en ökad jämställdhet är att anlägga olika rumsligheter på platsen så att besökarna kan välja om de vill befinna sig i centrum eller på en mer avskild plats. Unga kvinnor är benägna att använda mindre ytor,

vilket gör att vi tror det är viktigt att anlägga mindre rumsligheter i en park. Detta kan även vara kopplat till att unga kvinnor i tonåren är mer medvetna om kroppen (Cele 2009). En teori är att om ytor på en plats är för stora ökar risken för att vissa besökare känner sig exponerade. Genom att gestalta små rumsligheter tillsammans med större ytor, ökas chanserna för att fler vill vistas där.

Enligt Matthews et al. (2000) ägnar sig unga kvinnor i högre mån åt sociala aktiviteter. Vilket gör att hängytorna i en park är ett viktigt inslag, detta ger besökarna möjlighet att välja om de vill delta i en aktivitet eller om de vill sitta och socialisera sig. Dessa ytor kan innefatta allt från sittplatser till gräsytor.

Figur 14 Skissen visar hur en mindre avskild rumslighet skulle kunna se ut. Det finns god sikt och belysning för att öka tryggheten.

Organiserad idrott

Att det finns organiserad idrott på en plats verkar ha positiva effekter på jämställdheten. Som vi nämnde tidigare kan de organiserade sporterna bidra med viss kontroll från de vuxna som ofta är ansvariga för dessa aktiviteter. Detta kan bidra till att fler vistas på platsen, eftersom att de känner sig tryggare när det finns vuxna i närheten. De sportsliga aktiviteterna bidrar ofta till att fler människor vistas på platsen under matcher, detta medverkar även till att platsen blir mer livfull. Att kunna erbjuda organiserad idrott tillsammans med spontanidrott är ett bra sätt för att bidra till jämställdheten på en plats. Att enbart erbjuda ett alternativ begränsar möjligheterna för besökarna att kunna utföra det de vill på platsen.

Dialog

Medborgardialog, speciellt med de unga kvinnorna i Alby beskrev Croner som mycket viktig i processen för att parken skulle bli jämställd. Det var betydelsefullt att de unga kvinnorna kände sig hörda. Detta var även en central del av processen i Rosens röda matta och Rosa pantern, projekt som hade jämställdhet som mål. Vi tror att detta är ett bra tillvägagångssätt för att hitta unika saker som efterfrågas på

sikten är god och det finns plats för att umgås eller bara dra sig undan.

varje plats och även för att de unga kvinnorna ska känna sig hörda och få en koppling till platsen.

Bra uppsikt

Att uppsikten i parken är bra är något som i högsta grad påverkas av gestaltning. Genom siktlinjer och val av vegetation går detta att påverka. Större buskage och sly i skogspartier bör undvikas. Om det finns undanskymda rumsligheter bör dessa gå att se in och ut ifrån och de bör kompenseras med belysning.

Belysning

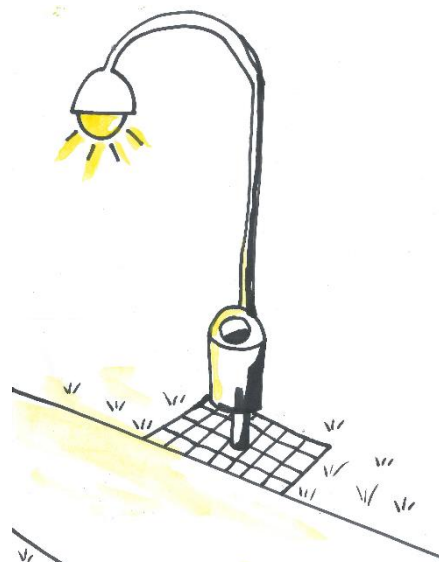
Belysning är en viktig gestaltungsfråga som handlar om att undvika mörka delar i parker som kan skapa tveksamhet och rädsla för att någon ska gömma sig där. Det finns delade meningar om det är själva gångvägarna i parker som bör lysas upp eller om det är de mörkare delarna runt omkring. Vi menar att båda områdena bör lysas upp. Gångar bör vara upplysta för att det ska gå att se vart fötterna sätts och mörka platser runt om bör belysas så att besökaren i parken inte upplever rädsla för att någon ska gömma sig där.

God skötsel

Skötsel av parker kostar ofta mycket i underhållskostnader, för att undvika detta kan gestaltarna exempelvis välja växter som kräver mindre skötsel. Genom att gestalta parker med mindre skötselbehov kan en prydlig park lättare uppehållas. Fler sätt att lättare bibehålla en ren park är att placera ut papperskorgar i området.

Figur 17 Skissen visar hur belysning i perennrabatter skulle kunna se ut.

Figur 18 Skissen visar hur det skulle kunna se ut där en lyckstolpe placeras, för att undvika att den står i gräset eller blir påkörd av en plogbil. Papperskorgen är också en viktig detalj för att minska nedskräpning.

Figur 19 Skissen visar hur planteringar och gångvägar skulle kunna se ut för att främja god sikt. Låga planteringar med uppstammade träd belyses underifrån för att ge effekt på kvällen och öka tryggheten.

4. Diskussion

I denna del kommer resultatet som erhållits vid undersökningen att diskuteras. Syftet är att kunna ge exempel på vilka principer som kan användas för att gestalta en park med jämnare könsfördelning.

Metoddiskussion

I detta avsnitt diskuteras de olika metoder som användes för att besvara frågeställningarna.

Litteraturstudie

Vid litteratursökningen användes flera olika databaser, SLU primo, google scholar och web of science. Trots detta gick det inte att finna all litteratur kring ämnet. Det var exempelvis svårt att hitta litteratur angående studier kring jämställda aktivitetsytor. Det var därför svårt att få en helt klar bild av ämnet. Däremot fanns det mycket vetenskapliga artiklar angående trygghetsaspekter både på offentliga platser och i parker. Där fanns det även statistik på hur könsfördelningen för olika aktiviteter ser ut. Vi anser att det fanns tillräckligt med forskning kring ämnet för att kunna dra vissa slutsatser.

Intervju som metod

Intervju är en bra metod för att få fram kvalitativa resultat. Den begränsande faktorn med metoden var att vi inte kunde få ett kvantitativt resultat av hur

landskapsarkitekter och planerare generellt tänker kring och arbetar med jämställdhet. Om vi fått ett mer kvantitativt resultat hade det dock varit svårare att få ut konkreta exempel på hur det går att arbeta för att skapa jämställda parker. Därför passade metoden bra till denna studie.

Vi såg brister i intervjun som metod då vi gjorde en telefonintervju och en via mail. Det fanns inte någon möjlighet att ställa följdfrågor när det inte var en intervju i den vanliga bemärkelsen vilket kan ha försämrat resultatet. Detta var även en risk i intervjun med Croner men risken var mindre då vi ställde följdfrågor baserat på svaren hon gav.

Frågorna som ställdes i intervjuerna var en blandning av öppna och stängda frågor, de flesta var mer öppna för att minska risken att missa något viktigt.

En risk med att använda intervju som metod är att de intervjuade kan påverkas av hur frågorna ställs.

Analys som metod

Analysen gjordes baserat på de kunskaper som erhållits utifrån intervjuerna samt litteraturstudierna. Formuläret utformade vi själva vilket kan ha lett till att principer som kan bidra till en mer jämställd park, inom aktivitetsytor och trygghet missades.

Det finns fler aspekter än trygghet och aktivitetsytor som påverkar jämställdheten. Dessa har vi dock ej tagit i beaktning.

Parkernas förutsättningar skilde sig åt och i studien valde vi att fokusera på de fysiska aspekter som är relevanta för att uppnå jämställdheten. Utifrån frågeställningen *Vilka principer kan användas för att gestalta en park med inriktning på jämställd användning av aktivitetsytor?* Anser vi dock ha fått konkreta exempel på vilka principer som kan användas för att skapa en jämställd park. Litteraturstudierna samt intervjuerna kring ämnet gav ett bra underlag för att kunna utforma ett formulär och för att kunna bedöma vilka aspekter som skulle undersökas vid analysen.

4.1 Jämförelse av Solvallsparken och Alby folkhälsopark

Enligt Ehrstedt har det funnits tankar kring jämställdhet i projektet med Solvallsparken, även om det inte var huvudfokus som vid gestaltningen av Alby folkhälsopark. Syftet var delvis att undersöka om detta gjorde stor skillnad i processen och i resultatet av parken.

Båda parkerna har i viss utsträckning haft jämställdhet i åtanke vilket gynnar fler personer, även om kvinnor är den grupp som påverkas mest positivt av det då de är de som känner sig minst trygga (Doran and Burgess 2012, Madriz 1997, Maruthaveeran & Konijnendijk 2014. Folkhälsomyndigheten 2016).

Hur mycket skötsel parkerna har idag fick vi inte svar på från Uppsala och Botkyrka kommun via mailkontakt, däremot fick vi kännedom om att Solvallsparken fortfarande har garantiskötsel. Hur parkerna sköts var dock inte relevant för vår studie, eftersom att detta ej har med själva gestaltningen att göra.

Genom att exempelvis använda sig av lättskötta växter och mycket papperskorgar i en park går det dock att möjliggöra att den blir lättskött i ett senare skede. Det som är viktigt handlar snarare om att skapa goda förutsättningar för att parkerna enkelt ska kunna skötas.

När det kommer till aktivitetsytor har båda parkerna lyckats skapa bra jämställda ytor, det har dock gjorts på olika sätt. I Alby Folkhälsopark har gestaltarna valt

olika typer av aktiviteter med jämnare könsfördelning och blandat idrotter som är överrepresenterade av män med aktiviteter som är överrepresenterade av kvinnor. Det finns även aktiviteter som inte är lika mycket förknippade med tävling, vilket har gjort att fler kan hitta något de vill göra i parken. I Solvallsparken är de flesta aktiviteterna idrotter som är överrepresenterade av män, men genom att de gjort dessa ytor mindre med exempelvis endast en basketkorg bjuder det in till att fler vågar utöva sporten. Detta kan resultera i att tävlingsmomentet försvinner på den mindre ytan. Det har också gjort att fler aktivitetsytor fått plats i parken vilket är positivt för att minska konkurrensen mellan ytorna.

Båda parkerna har fått till både trygghetsaspekten och aktivitetsytor relativt bra ur ett jämställt perspektiv. Även om vi kan kritisera att så få aktiviteter valts där kvinnor är överrepresenterade, speciellt i Solvallsparken.

Vi jämför inte hur jämställda parkerna faktiskt är utan bara vilka aspekter som finns i parkerna som bidrar till jämställdhet. För att bedöma vilken park som är mest jämställd i verkligheten och inte bara i teorin skulle vi behöva undersöka det genom att räkna antalet besökare och anteckna deras kön vid ett flertal tillfällen. Vilket skulle kunna vara en intressant framtida studie.

4.2 Analysmetod

Analysen gjordes baserat på de kunskaper som erhållits utifrån intervjuerna samt litteraturstudierna. Formuläret utformade vi själva vilket kan ha lett till att det inte tillgodosett alla principer som kan bidra till en mer jämställd park. Detta är något som vi anser är bristfälligt i metoden.

I formuläret utgick vi endast från trygghet och aktivitetsytor i parker vilket kan ha medfört ett begränsande resultat. Det kan finnas flera andra aspekter som är viktiga att utgå från för att kunna bedöma vilka faktorer som bidrar till jämställdheten. Dessa har vi dock ej tagit i beaktning. Eftersom att vi har inriktat våra frågeställningar utifrån trygghet och aktivitetsytor anser vi dock inte att resultatet i denna studie blivit begränsat.

Parkernas förutsättningar var något som skilde sig mycket åt. Detta tog vi ej tagit i beaktning när vi valde ut parkerna. Resultatet som erhöles kan därmed anses orättvist. Dels på grund av att parkerna är belägna på helt skilda platser med helt olika förutsättningar. För att undvika att våra personliga åsikter skulle avspeglas i studien valde vi att fokusera på de fysiska aspekterna som kunde vara relevanta för jämställdheten och undvika att göra en bedömning av vilken park som vi ansåg hade lyckats bäst med gestaltningen utifrån frågeställningen. Vi valde även att endast bedöma fysiska aspekter i parkerna för att undvika att våra känslor av platserna skulle påverka resultatet.

Utifrån frågeställningen *Hur kan man gestalta en park med inriktning på jämställd användning av aktivitetsytor?* Anser vi dock ha fått konkreta exempel på vilka principer som kan användas för att svara på frågeställningen. Litteraturstudierna samt intervjuerna kring ämnet gav ett bra underlag för att kunna utforma ett formulär och för att kunna bedöma vilka aspekter som skulle undersökas vid analysen.

4.3 Vad är en jämställd park?

Enligt Croner är det svårt att definiera vad en jämställd park är. Är en park jämställd när den används av lika mycket män och kvinnor, trots att aktivitetsytorna till största del används av männen? Vi anser att en park är jämställd när att könsfördelningen är jämn i parkerna och i aktivitetsytorna.

Att exempelvis gestalta ytor för musik och bra hängytor som kan locka unga kvinnor kan göra att fler väljer att använda parkerna. Det gör i sin tur att det blir lättare som ung kvinna att ta plats på aktivitetsytorna och röra på sig. Om kvinnor vistas i parken men inte har tillgång att använda aktivitetsytor på samma sätt, är de inte där på lika villkor som de unga männen. Vår definition av en jämställd park är alltså att alla ytor ska användas av både män och kvinnor på ett likvärdigt sätt.

Att dra en slutsats kring vad jämställdhet är kan dock vara svårt, men att definiera jämställdhet i processen kan vara av betydelse för att begreppet inte ska uppfattas på fel sätt. Att unga kvinnor inte vill använda aktivitetsytor i lika stor mån som män behöver enligt vissa inte vara lika med att det inte är jämställt. I denna studie valde vi dock att fokusera på jämställdhet baserat på hur könsfördelningen kan se ut i aktivitetsytor och parker. Det vore intressant att utforska vidare vilka andra aspekter som påverkar jämställdheten i parker.

4.4 Avslutande reflektion

Självklart är det inte enbart gestaltningen som avgör hur män och kvinnor beter sig i parker. Det finns många olika faktorer som resulterat i hur dagens könsfördelning ser ut. Som vi nämnde tidigare spelar kvinnors roll i städerna historiskt sett fortfarande roll för hur de använder stadsrummet idag. Därför tror vi att det är viktigt att ha jämställdhet i åtanke när vi gestaltar offentliga parker. Att gestalta parker med mångfunktionella ytor, olika rumsligheter samt där tryggheten tas i beaktning verkar ha en positiv effekt på jämställdheten. Om begreppet jämställdhet används eller om en bred målgrupp är målet är kanske inte det viktigaste, så länge aspekterna som leder till en bred målgrupp och därmed jämställdhet tillgodoses. Däremot kan det bli lättare att nå en jämställd park om begreppet definieras och används som en del av processen.

Genom att tillämpa principerna vi tagit upp i studien får fler människor möjlighet att använda parkerna. Som vi tidigare nämnt leder fler människor på en plats till mer liv och rörelse och kan öka känslan av trygghet, detta kan i sin tur leda till att andra grupper som upplevt utanförskap vill använda platsen.

Vi anser att det viktigt att behålla aktiviteter såsom bollsporter, trots att de är överrepresenterade av män. Risken finns att könsrollerna förstärks genom att förutsätta vilka behov kvinnor respektive män har. Enligt (Jalakas & Larsson 2014) är det istället viktigt att utgå från människors erfarenheter. I framtiden när alla är jämställda behövs alla olika typer av aktiviteter så att det finns något för alla. Skillnaden kommer då vara att människor oavsett kön kan använda alla ytor på lika villkor.

Referenser

- Andersson, B. (2002). *Öppna rum- om ungdomarna, staden och det offentliga livet*. Göteborg: Göteborgs universitet.
- Ahrne, G. & Svensson, P. (2011). *Handbok i kvalitativa metoder*. Malmö: Liber.
- Bannister, J., Fyfe, N.R. (2001). *Fear and the city*. Glasgow: University of Glasgow. Tillgänglig:
<http://journals.sagepub.com/doi/abs/10.1080/00420980123505> [2018-05-03]
- Bonnie.K.L., Mak, C.Y.Jim. (2017). *Examining fear-evoking factors in urban parks in Hong Kong*. Hon Kong: University of Hong Kong. Tillgänglig:
<https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0169204617303195> [2018-05-03]
- Blomdahl, U., Elofsson, S. & Åkesson, M. (2012). *Spontanidrott för vilka?* Stockholms Universitet. Stockholm: Stockholms Stad. Tillgänglig:
<http://www.stockholm.se/idrott/forskning> [2018-05-16].
- Botkyrka kommun. (2017). *Miljonprogrammet*. Tillgänglig:
<https://www.botkyrka.se/bibliotek--kultur/kulturhistoria/kulturhistoriska-guiden/miljonprogrammet.html> [2018-05-11].
- Boverket. (2017). *Folkhälsa och fysisk aktivitet*. Tillgänglig:
<https://www.boverket.se/sv/samhallsplanering/uppdrag/avslutade-uppdrag/folkhalsa-och-fysisk-aktivitet/> [2018-04-26].
- Bronlow, A. (2005). *A geography of men's fear*. Philadelphia: Department of Geography and Urban Studies, Temple University. Tillgänglig:
<https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0016718504001423> [2018-05-03]
- Brottsförebyggande rådet. (2018). *Våldtäkt och sexualbrott*. Tillgänglig:
<https://www.bra.se/brott-och-statistik/statistik-utifran-brottstyper/valdtakt-och-sexualbrott.html> [2018-05-14].
- Castonguay, G., Jutras, S. (2009). *Children's appreciation of outdoor places in a poor neighborhood*. Montreal: Université du Québec à Montréal. Tillgänglig:
<https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0272494408000418> [2018-05-04]
- Caula, S., Hvenegaard, G.T., Marty P. (2009). *The influence of bird information, attitudes, and demographics on public preferences toward urban green spaces: the case of Montpellier, France*. Montpellier Cedex: Centre d'Ecologie Fonctionnelle et Evolutive. Tillgänglig:
<https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S1618866708000642?via%3Dihub> [2018-05-03].
- Doran, B.J. Burgess, M.B. (2014). *Putting Fear of Crime on the Map: Investigating Perceptions of Crime Using Geographical Information Systems*, New York: Cartography and Geographic Information Science.
- Fainstein, S. Servon L. (2005). *Gender and Planning – A Reader*. Piscataway, New Brunswick, New Jersey, London: Rutgers university Press.
- Farrall, S., Bannister, J., Ditton, J., Gilchrist E. (2000). *Social psychology and the fear of crime. Re-examining a speculative model*. Newcastle: Keel University.
- Ferraro, K.F. (1996). *Women's fear of victimization: shadow of sexual assault*. Laffayette, Indiana: Purdue University. Tillgänglig:
https://www.jstor.org/stable/2580418?seq=1#page_scan_tab_contents [2018-05-04].
- Folkhälsomyndigheten. (2016). *Sociala relationer - Nationella folkhälsoenkäten*. Tillgänglig: <https://www.folkhalsomyndigheten.se/folkhalsorapportering->

- statistik/statistikdatabaser-och-visualisering/nationella-folkhälsoenkaten/sociala-relationer/ [2018-05-16].
- Foster, S., Giles-Corti, B., Knuiman, M. (2013). *Does fear of crime discourage walkers? A social-ecological exploration of fear as a deterrent to walking in new suburbs*. Melbourne: University of Melbourne. Tillgänglig: <http://journals.sagepub.com/doi/10.1177/0013916512465176> [2018-05-04]
- Göteborgs universitetsbibliotek (2018). *Källkritik*. Tillgänglig: <http://www.ub.gu.se/skriva/kallkritik/> [2018-04-23].
- Hale, C. (1996). *Fear of crime: a review of the literature*, Canterbury: Canterbury Business School. Tillgänglig: <http://journals.sagepub.com/doi/abs/10.1177/026975809600400201> [2018-05-03]
- Holmberg, E. (2018). *Jämställdhet- En introduktion*. Ekologigruppen. Tillgänglig: [https://fronter.com/slu/links/files.phtml/5accbef7b2224.1378070984\\$457214426\\$/Resources/F_percent_F6rel_percent_E4sningar/Emma+Holmberg_J_percent_E4mst_percent_E4lld+planering.pdf](https://fronter.com/slu/links/files.phtml/5accbef7b2224.1378070984$457214426$/Resources/F_percent_F6rel_percent_E4sningar/Emma+Holmberg_J_percent_E4mst_percent_E4lld+planering.pdf)
- Jacobs, J. (1993). *The Death and Life of Great American Cities*. Upplaga: Vintage Books ed.
- Jalakas, A. & Larsson, A. (2014). *Jämställdhet nästa - Samhällsplanering ur ett genusperspektiv*. Upplaga: 2. Lund: Studentlitteratur.
- Jansson, M., Forsa, H., Lindgren, T., Wiström, B. (2013). *Perceived personal safety in relation to urban woodland vegetation – A review*. Alnarp: Sverigeslantbruksuniversitet. Tillgänglig: https://slub-primo.hosted.exlibrisgroup.com/primo-explore/fulldisplay?docid=TN_faoagrisUS201500058279&context=PC&vid=S LUB_V1&lang=sv_SE&search_scope=default_scope&adaptor=primo_central_multiple_fe&tab=default_tab&query=any,contains,Perceived%20personal%20afety%20in%20relation%20to%20urban%20woodland%20vegetation&mode=Basic [2018-05-03]
- Jorgensen, A., Hitchmough, J., Dunnett, N. (2007). *Woodland as a setting for housing – appreciation and fear and the contribution to residential satisfaction and place identity in Warrington New Town, UK*. Sheffield: Sheffield University. Tillgänglig: <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S016920460600048X> [2018-05-04].
- Keane, C. (1998). *Evaluating the influence of fear of crime as an environmental mobility restrictor on women's routine activities*. Ontario: Queen's University in Kingston. Tillgänglig: <http://journals.sagepub.com/doi/pdf/10.1177/0013916598301003> [2018-05-03]
- Koskela, H. (1999). *'Gendered exclusions': women's fear of violence and changing relations to space*. Wiley, Swedish Society for Anthropology and Geography.
- Kuo, F.E. (2003). *The role of arboriculture in a healthy social ecology*. Urbana-Champaign, Illinois. *Journal of Arboriculture*. Tillgänglig: http://www.magicoflandscapes.com/Research/Arboriculture_in_Healthy_Social_Ecology.pdf [2018-05-03]
- Lachowycz, K. & Jones, A.P. (2013). *Towards a better understanding of the relationship between greenspace and health: development of a theoretical framework*. Norwich University of East Anglia. Tillgänglig: <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0169204612002939> [2018-05-04]
- Lieberg, M. (1992). *Att ta staden i besittning*. Lund: Lunds universitet.
- Lorenc, T., Clayton, S., Neary, D., Whitehead, M., Petticrew, M., Thomson, H., Cummins, S., Sowden, A., Renton, A. (2012). *Crime, fear of crime, environment, and mental health and wellbeing: mapping review of theories and*

- causa l pathways*. London. London School of Hygiene & Tropical Medicine, Tillgänglig:
<https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S1353829212000639> [2018-05-04]
- Länsstyrelsen. (2011). *Flickor och pojkar i skolan – hur jämställt är det?* Stockholm. Tillgänglig:
http://www.lansstyrelsen.se/stockholm/SiteCollectionDocuments/Sv/publikationer/2011/kvinnorum_2uppl_2011.pdf
- Madge, C. (1997). *Public parks and the geography of fear*. Leicester: University of Leicester.
- Madriz E. (1997). *Nothing Bad Happens to Good Girls: Fear of Crime in Women's Lives*. Kalifornien: University of California Press, Berkeley.
- Maruthaveeran, S., Konijnendijk, V. (2014). A socio-ecological exploration of fear of crime in urban green spaces A socio-ecological exploration of fear of crime in urban green spaces, Köpenhamn: University of Copenhagen. Tillgänglig:
[https://slub-primo.hosted.exlibrisgroup.com/primo-explore/fulldisplay?docid=TN_sciversesciencedirect_elsevierS1618-8667\(13\)00135-0&context=PC&vid=SLUB_V1&lang=sv_SE&search_scope=default_scope&daptor=primo_central_multiple_fe&tab=default_tab&query=any,contains,A%20socio-ecological%20exploration%20of%20fear%20of%20crime%20in%20urban%20green%20spaces%20E2%80%93%20A%20systematic%20review&sortby=rank&offset=0](https://slub-primo.hosted.exlibrisgroup.com/primo-explore/fulldisplay?docid=TN_sciversesciencedirect_elsevierS1618-8667(13)00135-0&context=PC&vid=SLUB_V1&lang=sv_SE&search_scope=default_scope&daptor=primo_central_multiple_fe&tab=default_tab&query=any,contains,A%20socio-ecological%20exploration%20of%20fear%20of%20crime%20in%20urban%20green%20spaces%20E2%80%93%20A%20systematic%20review&sortby=rank&offset=0) [2018-05-03]
- Miethe, T.D. (1995). *Fear and withdrawal from urban life* Sage Publications, Inc. *Annals of the American Academy of Political and Social Science*. Tillgänglig:
<http://journals.sagepub.com/doi/10.1177/0002716295539001002> [2018-05-03]
- Ode Sang, Å., Knezb, I., Gunnarsson, B., Hedblom, M. (2016). *The effects of naturalness, gender, and age on how urban green space is perceived and used*, Alnarp: Sveriges lantbruksuniversitet. Tillgänglig: [https://slub-primo.hosted.exlibrisgroup.com/primo-explore/fulldisplay?docid=TN_sciversesciencedirect_elsevierS1618-8667\(15\)30076-5&context=PC&vid=SLUB_V1&lang=sv_SE&search_scope=default_scope&daptor=primo_central_multiple_fe&tab=default_tab&query=any,contains,The%20effects%20of%20naturalness%20%20gender%20%20and%20age%20on%20how%20urban%20green%20space%20is%20perceived%20and%20used&mode=Basic](https://slub-primo.hosted.exlibrisgroup.com/primo-explore/fulldisplay?docid=TN_sciversesciencedirect_elsevierS1618-8667(15)30076-5&context=PC&vid=SLUB_V1&lang=sv_SE&search_scope=default_scope&daptor=primo_central_multiple_fe&tab=default_tab&query=any,contains,The%20effects%20of%20naturalness%20%20gender%20%20and%20age%20on%20how%20urban%20green%20space%20is%20perceived%20and%20used&mode=Basic) [2018-05-03]
- Riksidrottsförbundet. (2014). *Statistik kvinnor och män som medlemmar och aktiv i idrott*. Tillgänglig:
<http://www.rf.se/globalassets/riksidrottsforbundet/dokument/jamstalldhet/sf-medlemmar---aktiv-i-idrott-konsfordening-2012-.pdf> [2018-05-24].
- Riksidrottsförbundet. (2014). *Idrotten i siffror*. Tillgänglig:
<http://www.rf.se/globalassets/riksidrottsforbundet/dokument/jamstalldhet/idrott-en-i-siffror---jamstalldhet.pdf> [2018-05-24].
- Skogan, W, G. (1999). *Measuring what matters: crime, disorder and fear*. Washington, DC. National Institute of Justice, Tillgänglig:
<https://www.ipr.northwestern.edu/publications/papers/urban-policy-and-community-development/docs/caps/caps18.pdf> [2018-05-03]
- Skår, M. (2010). *Forest dear and forest fear: dwellers' relationship to their neighbourhood forest*. Lillehammer: Norwegian Institute for Nature Research.
- Svt nyheter/ Stockholm. (2014). *Rosa tema på ny basketplan*. Tillgänglig:
<https://www.svt.se/nyheter/lokalt/stockholm/rosa-tema-pa-ny-basketplan> [2018-05-22]

- Tjaden, P.G. and Thoennes, N. (1998). *Prevalence, Incidence and Consequences of Violence Against Women: Findings from the National Violence against Women Survey*. U.S. Washington, DC. Department of Justice. Tillgänglig: <https://www.ncjrs.gov/pdffiles1/nij/183781.pdf> [2018-05-04]
- Tulloch, M. (2000). *The meaning of age differences in the fear of crime*. Oxford: British Journal of Criminology. Tillgänglig: <https://academic.oup.com/bjc/article/40/3/451/441957> [2018-05-03]
- Usif Arena, (2018). <http://www.usif.se/sv/> Hämtad [2018-05-11].
- Wang, D., Brown, G., Liu, Y., Mateo-Babiano, I. (2015). *A comparison of perceived and geographic access to predict urban park use*. St Lucia 4072, Qld, Australia. University of Queensland. Tillgänglig: <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0264275114001619> [2018-05-03]